

**ANCHETA PRIVIND PRACTICILE ABUZIVE ASUPRA
FEMEILOR IMPLICATE ÎN PROSTITUTIE /
LUCRATOARELOR SEXUALE**

REZUMAT

Design-ul cercetării: Monica Dan, ARAS, și Maria-Nicoleta Andreescu, APADOR-CH

Introducerea datelor: Adelina Bobosatu, APADOR-CH

Realizarea raportului de cercetare: Ileana Todoran, sociolog, contribuție voluntară

Coordonator de proiect: Liana Velica, ARAS

Chestionarele au fost aplicate de membrii echipelor de lucrători de teren ai ARAS.

Ancheta privind practicile abuzive asupra femeilor implicate in prostitutie / lucratoarelor sexuale

Cuprins

ABREVIERI	4
I. INTRODUCERE.....	5
II. OBIECTIVELE STUDIULUI.....	6
III. METODOLOGIE	6
IV. PREZENTAREA REZULTATELOR	8
V. CONCLUZII	29
VI. RECOMANDARI.....	31

ABREVIERI

ARAS – Asociatia Romana Anti-SIDA

CNLAS – Comisia Nationala de Lupta Anti-SIDA

HIV – virusul imunodeficientei umane (din engl. *Human Immunodeficiency Virus*)

ITS – infectie/infectii cu transmitere sexuala

OMS – Organizatia Mondiala a Sanatatii

ONG – organizatie neguvernamentala

SIDA – sindromul imunodeficientei umane dobandite (din fr. *Syndrome d'Immuno-Déficience Acquise*)

FSW – femei care practica sexul comercial (din engl. *Female sex worker*)

SW – lucrator sexual (din engl. *Sex worker*)

VHB – virusul hepatitei B

VHC – virusul hepatitei C

UNAIDS – Programul Natiunilor Unite pentru HIV/SIDA (engl. *Joint United Nations Program on HIV/AIDS*)

UNGASS – Adunarea Generala a Natiunilor Unite – Sesiunea Speciala HIV/SIDA (engl. *United Nations General Assembly Special Session on HIV/AIDS*)

I. INTRODUCERE

Prostitutia sau munca sexuala continua sa reprezinte subiect de interes, atat pentru public cat si pentru autoritati. Reglementarea sa legala antreneaza opinii din partea miscarilor pentru drepturile omului, ale practicantilor sexului comercial, miscarilor feministe, cultelor religioase. Dar aceasta activitate prezinta un interes major si pentru programele de sanatate publica.

UNAIDS si OMS arata ca factorii care determina vulnerabilitatea lucratoarelor sexuale fata de HIV/SIDA si, implicit, cresc riscul de infectare al acestora si al clientilor lor sunt:

- stigmatizarea si marginalizarea;
- accesul limitat la servicii medicale, sociale si legale;
- resursele economice reduse;
- legislatia si politicile daunatoare sau putin protective;
- violenta, exploatarea sexuala si traficul de fiinte umane („*Sex work and HIV/AIDS*”, UNAIDS Technical Update, 2002).

Prostitutia este activitatea prin care o persoana primeste bani sau alte bunuri in schimbul unor servicii sexuale, frecvent sau ocazional, autoindentificandu-se sau nu ca persoana implicata in prostitutie.

La nivel international, persoanele implicate si institutiile care le ofera servicii sociale si medicale prefera denumirea de „sex comercial” si „lucrator sexual” in locul celor de „prostitutie” si „prostituata”, in scopul utilizarii unui limbaj care nu stigmatizeaza si care recunoaste ca, pentru multe dintre persoanele implicate in practicarea acestei ocupatii, ea constituie sursa principala de subzistenta.

In prezentul studiu vom utiliza atat termenii de „persoane implicate in prostitutie”, cat si cel de „lucrator sexual”.

Acesti factori se influenteaza si se potenteaza reciproc, impiedicand femeile sa adopte comportamente cu risc scazut de infectare cu HIV si cu alte infectii cu transmitere sexuala.

In Romania, reglementarile legale relevante in domeniul prostitutiei sunt Codul Penal, Legea 61/1991 privind ordinea publica, Legea Politiei (L218/2002), Legea Jandarmeriei (L550/2004), Legea Politiei locale. Asemenea oricarui alt cetatean al tarii, persoanele care practica prostitutia au drepturile garantate de Constitutie si de legile tarii.

Persoanele implicate in prostitutie nu sunt grup-tinta al serviciilor sociale din Romania, ele regasindu-se doar in Programele Nationale de Sanatate ca grup care poate efectua gratuit teste pentru HIV si alte infectii cu transmitere sexuala. Singurul program disponibil pentru aceste persoane este, incepand din 2000, serviciul de prevenire HIV asigurat de o organizatie neguvernamentala, respectiv ARAS - Asociatia Romana Anti-SIDA.

Dupa 1999, in Romania s-au realizat o serie de studii privind cunostintele si practicile legate de HIV/SIDA ale femeilor care practica sexul comercial: o cercetare calitativa¹ (1999, UNAIDS), un studiu (ARAS, UNAIDS, 2005) privind cunostintele, comportamentul si determinantii acestuia in randul femeilor care practica sexul comercial, realizat in 12 orase din Romania, doua anchete comportamentale si serologice in randul lucratorilor sexuali din Bucuresti (Fundatia RAA, in cadrul proiectelor finantate de Fondul Global pentru SIDA, Malarie si TBC).

Studiile mentionate (2005, 2009, 2010) arata ca un procent important dintre persoanele care practica sexul comercial au efectuat testul HIV voluntar (32/% - 2009, 39% -2010) si ca poseda si utilizeaza prezervativul (90 % - rata de utilizare la cel mai recent act sexual cu un client 2009, 2010) in scopul reducerii riscurilor. Precedentele studii mai arata insa si ca acestea sunt victime ale abuzurilor (48 %) si discriminarii si ca, paradoxal, interventiile autoritatilor in domeniul sigurantei publice impiedica de fapt prevenirea HIV.

II. OBIECTIVELE STUDIULUI

Scopul studiului de fata a fost realizarea unei analize a situatiei femeilor implicate in prostitutie / lucratoarelor sexuale din perspectiva respectarii drepturilor elementare care au impact asupra protectiei sanatatii.

Obiectivele specifice ale studiului au fost:

- evidentierea perceptiei lucratoarelor sexuale asupra atitudinilor si comportamentelor de stigmatizare si discriminare manifestate impotriva persoanelor implicate in prostitutie;
- opiniile referitoare la interactiunea cu institutiile publice si cu reprezentantii acestora;
- perceptia abuzurilor la care sunt supuse, inclusiv categoriile de abuzatori, masura in care sunt sesizate aceste fapte si rezultatele sesizarilor;
- opinia femeilor implicate in prostitutie asupra reglementarii practicii prostitutiei.

III. METODOLOGIE

Pentru cercetare s-au utilizat chestionare structurate cu intrebari factuale si de opinie in raport cu tematica abordata, intrebari inchise (cu raspunsuri precodificate), dar si numeroase intrebari deschise (libere, postcodificate). Durata medie de aplicare a chestionarului a fost de 25 de minute. Interviuurile au fost realizate de catre lucratori ai serviciului ARAS de prevenire a infectiilor cu transmitere sexuala.

Esantionul de 173 de lucratori sexuali a fost selectat prin metoda TLS (*Time-Location Sampling*) dintr-un numar total de 610 lucratori sexuali care erau beneficiari ai serviciului ARAS sau care au fost intalniti in zone de lucru deschise de ARAS in cadrul programului de prevenire a infectiilor cu transmitere sexuala adresat lucratorilor sexuali. Tabelul de mai jos reflecta distributia in conformitate cu orasul/judetul respondentilor, proportional cu populatia de lucratori sexuali si distribuita lor geografica in interval de 2 saptamani inaintea colectarii propriu-zise a datelor (15-30 nov. 2011).

Judet	Frecventa	Procentaj
AR	15	9%
B	39	23%
BV	44	25%
CJ	16	9%
CT	24	14%
DJ	21	12%
IS	7	4%
NT	2	1%
TM	5	3%
TOTAL	173	100%

Perioada desfasurarii anchetei: elaborarea designului studiului si organizare: 15.10-15.11.2011, cercetare preliminara (mapping, numarare si determinarea cadrului de esantionare): 15-30.11.2012, colectarea datelor: 1-21.12.2011, elaborarea raportului de cercetare: martie-iunie 2012.

Confidentialitate si consimtamant in cunostinta de cauza

Operatorii de interviu au informat respondentii ca participarea lor la studiu este voluntara si ca, in cazul in care nu doresc sa participe, nu va exista nicio consecinta negativa. Fiecare respondent care a acceptat sa raspunda la intrebarile din chestionar a completat o fisa de consimtamant. Pentru pastrarea confidentialitatii, raspunsurile au fost colectate, pentru fiecare respondent, individual si in conditii de intimitate. Pentru protejarea identitatii respondentilor nu s-au inregistrat numele lucratorilor sexuali, ci au fost alocate coduri fiecarui participant in parte. Toate datele personale cunoscute operatorilor au fost separate de informatiile de identificare si de caracteristicile socio-demografice, nu au fost stocate impreuna cu acestea din urma si nu au fost incluse in baza de date.

Limite metodologice

Practicarea sexului comercial este ilegală în România, astfel încât ar putea exista o anumită nesiguranță reziduală asupra celor spuse de participanți.

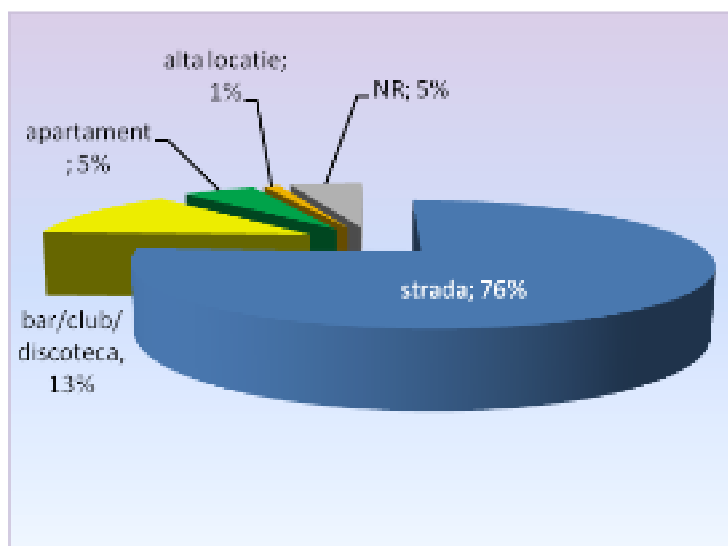
Din cauza sensibilității temelor abordate și a statutului vulnerabil al grupului-tintă, au existat retineri în a răspunde la anumite întrebări, iar procentajele corespunzătoare discriminării și abuzurilor la adresa lucrătorilor sexuali ar putea fi subevaluate.

IV. PREZENTAREA REZULTATELOR

1. PROFILUL RESPONDENȚILOR

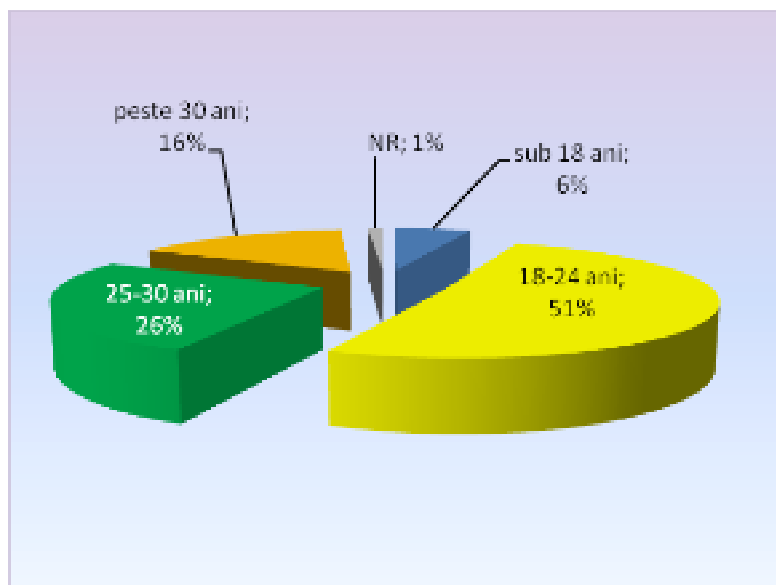
Zona de desfășurare a activității

Marea majoritate a lucrătorilor sexuali intervievați (circa trei sferturi dintre respondenți) își desfășoară activitatea pe stradă. Alte locații de practicare a sexului comercial în care au fost abordați lucrătorii sexuali în cadrul studiului sunt barul/clubul/discoteca (13%) și apartamentul (5%). Faptul reflectă distribuția beneficiarilor ce au putut fi abordați în cadrul unui program de prevenire HIV regulat (intitulat, de altfel, *Seara de seară*), care funcționează de 12 ani (din 1999), cu sprijinul aproape exclusiv al finanțării externe. În cadrul unui astfel de program, lucrătorii sexuali care nu sunt pe stradă sunt mai dificil de abordat și astfel, informațiile și serviciile oferite le sunt mai puțin accesibile. Este însă posibil ca aceștia să aibă alte mijloace de acces la informații și servicii de prevenire.

Repartiția în funcție de grupele de vârstă

Majoritatea respondenților (51%) se încadrează în grupa de vârstă 18-24 ani. Urmează lucrătorii sexuali de 25-30 ani (26%) și cei peste 30 de ani (16%). Un procentaj de 6% dintre respondenți sunt minori.

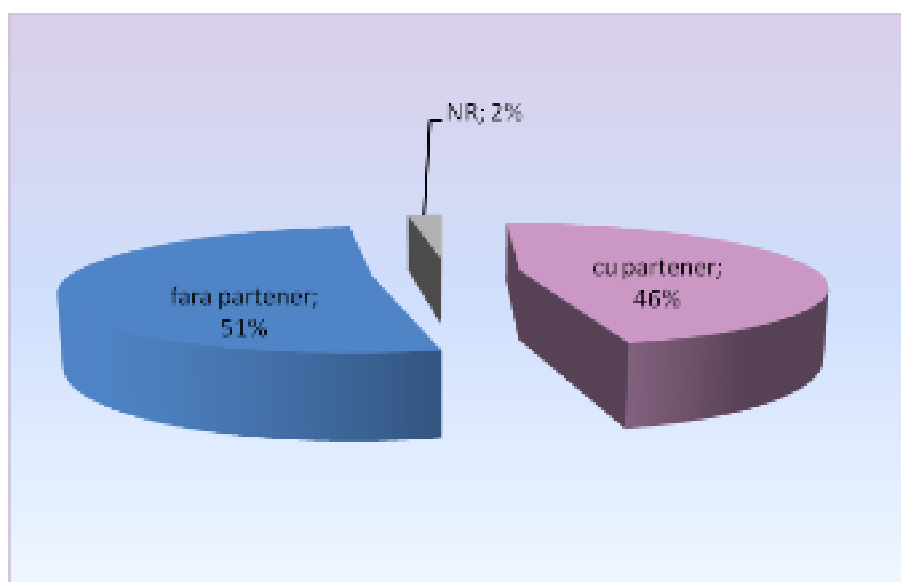

Repartiția în funcție de sex

În marea lor majoritate (99%), lucrătorii sexuali sunt femeile, în timp ce doar 1% reprezintă bărbați (2 cazuri din total).

Repartiția în funcție de partener (stabil)

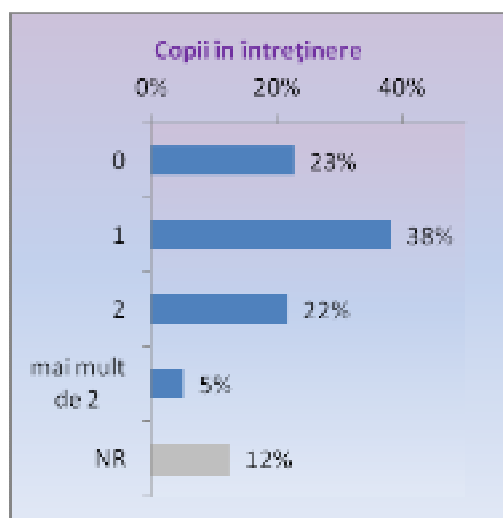
În ce privește existența partenerului, se întâlnesc ambele situații aproape în egală măsură: respondenții cu partener stabil reprezintă circa jumătate din total (51%), iar cei fără partener aproape jumătate (46%).

Repartitia in functie de numarul de copii

Majoritatea respondentilor (56%) au cel puțin un copil, în timp ce 40% declara că nu au niciunul. Referitor la cei care au copii, mai frecventă este situația în care lucrătorii sexuali au un copil (27%), apoi cea în care au doi copii (21%). Doar 8% au mai mult de doi copii.

Dintre cei care au copii, 38% întretin un singur copil, 22% - doi copii și numai 5% mai mult de doi copii, în timp ce circa un sfert (23%) declara că nu au în îngrijire pe niciunul dintre copii, iar 12% nu răspund.

Varsta debutului practicării sexului comercial

La nivel național, vârsta medie a debutului practicării sexului comercial este de 17.07 ani.

Media corespunzătoare lucrătorilor sexuali care activează în bar/club/discotecă (17.41) este ușor peste media națională, dar diferențele nu sunt semnificative statistic. Media celor care practică sexul comercial pe stradă (17.09) este similară mediei naționale.

Persoanele cu partener stabil prezintă o medie ușor peste cea la nivel național: 17.32, în timp ce respondenții fără partener au o medie ușor sub cea națională. Diferențele nu sunt însă semnificative statistic.

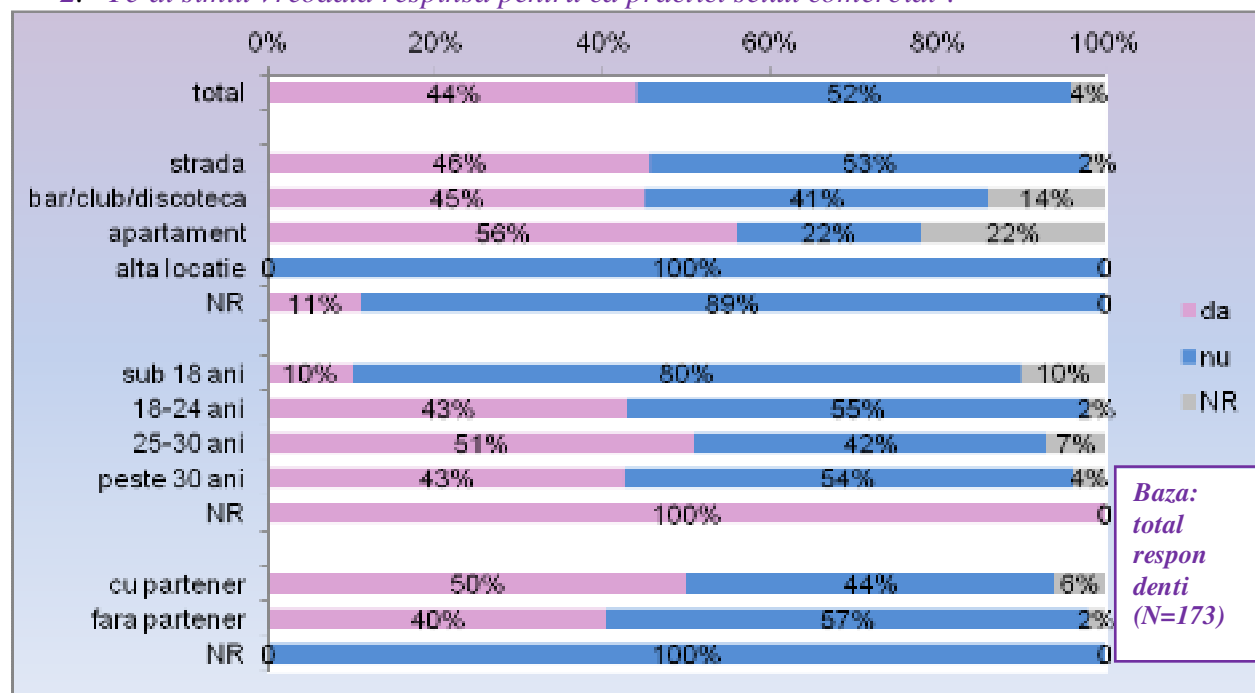
2. ATITUDINI ȘI COMPORTAMENTE DISCRIMINATORII LA ADRESA LUCRĂTORILOR SEXUALI

Senzația de respingere din cauza practicării sexului comercial și autorii percepuți ai rejecției

Majoritatea respondenților (52%) nu s-au simțit respinși din cauza practicării sexului comercial. Totuși, există un procentaj semnificativ de 44% care s-au simțit rejecți din acest motiv, în timp ce 4% nu au răspuns la întrebare.

Dintre cei care se considera respinsi, acestia mentioneaza ca autor al respingerii in primul rand familia (38%), prietenii/vecinii/cunostintele (24%), toti (18%), comunitatea/societatea (17%), (servicii sanitare, job, autoritati) (11%), cei care ii vad practicand sexul comercial (9%), politia (8%) si clientii (5%). Deci respondentii se simt respinsi mai ales de catre persoanele din anturaj, fie ele membre ale familiei sau vecini/prieteni/cunostinte.

2. Te-ai simtit vreodata respinsa pentru ca practici sexul comercial ?

Accesul limitat sau inexistent la diverse servicii (medicale, sociale etc.)

Marea majoritate a lucratorilor sexuali (82%) declara ca nu li s-a intamplat sa le fie refuzate servicii (medicale, sociale etc.) din cauza practicarii sexului comercial, in timp ce 16% sustin contrariul, iar 2% nu raspund.

Printre respondentii care declara ca nu au avut acces la diverse servicii, dominante sunt serviciile medicale (68%), in special in cazul persoanelor peste 30 de ani (75%), al celor cu partener (75%), al celor cu doi copii (100%) si al celor din Brasov (80%).

Daca serviciile medicale se plaseaza detasat pe primul plan, dupa acestea urmeaza evidenta populatiei (11%) si servicii/ajutor social (11%).

SERVICII MEDICALE: Un lucrator sexual spune ca a intampinat obstacole la inscrierea la medicul de familie.

EVIDENTA POPULATIEI: O respondenta declara ca nu a putut sa-si faca buletinul, era mereu gonita.

Alte probleme cauzate de practicarea sexului comercial

Marea majoritate a respondentilor (72%) apreciaza ca nu au avut alte probleme din cauza practicarii sexului comercial, in timp ce aproximativ o cincime (21%) declara ca s-au confruntat cu astfel de probleme, iar 7% nu raspund.

Persoanele din categoria de varsta 18-24 ani (26%) si cele din Constanta (42%, diferenta semnificativa fata de total) se caracterizeaza prin procentaje superioare mediei nationale.

In cazul respondentilor care au recunoscut existenta altor probleme legate de practicarea profesiei, in primul rand sunt mentionate problemele/discriminarea/agresiunea venite din partea reprezentantilor fortelor de ordine (19%) si discriminările din societate (job, scoala, copil etc.) (19%). Urmeaza indeaproape discriminarea privind serviciile medicale (17%), tema care a mai fost precizata anterior, dar care reapare spontan la aceasta intrebare, demonstrand importanta acestui aspect pentru lucratorii sexuali. Alte probleme precizate sunt cele din familie (14%), problemele/agresiunea/traficul cauzate de proxeneti (11%), agresiunea clientilor (11%), discriminările de la primarie (6%) si problemele cu alte prostituate (6%).

POLITIE: *O tanara afirma ca a fost batuta de politie.*

SOCIETATE (job, scoala, copil): *O respondenta spune: colegii de scoala si profii au aflat ce facea si a trebuit sa renunte la scoala; alta specifica: au vrut sa-i dea copilul afara de la gradinita; alta se plange ca nu a reusit sa se angajeze.*

SERVICII MEDICALE: *O respondenta povesteste ca era gravida si a vrut sa intrerupa sarcina, dar ginecologul a refuzat-o si a trimis-o pe strada sa o ajute barbatii cu care se culca.*

FAMILIE: *Un lucrator sexual sustine ca a trebuit sa se mute de la parinti.*

Incalcari ale dreptului la viata privata si imagine: filmarea fortata

Divulgarea catre public a informatiilor referitoare la practicarea prostitutiei determina in multe situatii stigmatizarea si discriminarea persoanelor in cauza.

Circa o cincime (21%) dintre respondenti au fost filmati fortat in timpul unei actiuni a fortelor de ordine, in timp ce 78% declara ca nu au fost filmati, iar 1% nu raspund.

Mai frecvent au fost filmati fortat lucratorii sexuali peste 30 ani (36%), cei din Bucuresti (33%), din Constanta (33%) si cei din Cluj (56%, semnificativ mai mare ca totalul).

16% dintre lucratorii sexuali au fost filmati si intr-o sectie de politie, in vreme ce 82% sustin contrariul, iar 2% nu raspund.

3. INTERACȚIUNEA LUCRATORILOR SEXUALI CU INSTITUTIILE PUBLICE SI CU REPREZENTANTII ACESTORA

Abordarea de catre Politie

In ce priveste interactiunea cu reprezentantii politiei in ultimele doua saptamani, procentele afirmative si negative sunt aproape egale: circa jumatate dintre lucratorii sexuali (47%) sustin ca au fost abordati de un echipaj de politie, in timp ce 46% sustin contrariul, iar 7% nu raspund.

Mai frecvent au fost abordate persoanele care lucreaza pe strada (54%), cele sub 18 ani (70%, procentaj semnificativ mai mare decat media), cele peste 30 ani (64%), cele cu doi copii (57%), cele din Bucuresti (82%, procentaj semnificativ peste medie), cele din Cluj (81%, procentaj semnificativ mai ridicat decat totalul) si cele din Constanta (71%, procentaj semnificativ mai mare comparativ cu totalul).

Abordarea de catre Politia locala*

Circa doua cincimi dintre respondenti (42%) au fost abordati in ultimele doua saptamani de politia locala, in timp ce un procentaj similar (42%) nu au interactionat cu aceasta, iar 16% nu raspund.

Persoanele care isi desfasoara activitatea pe strada (49%), cele minore (60%), cele de 25-30 ani (51%), cele cu partener (48%), cele din Bucuresti (82%, semnificativ peste medie) si cele din Cluj (50%) au fost abordate mai frecvent de echipajele politiei locale.

Abordarea de catre Politia comunitara

Lucratorii sexuali au fost abordati de catre un echipaj al politiei comunitare ceva mai rar decat in cazul politiei si politiei locale: totusi, mai mult de o treime (36%) declara ca au interactionat cu politia comunitara, in timp ce 41% sustin contrariul, iar 23% nu raspund.

Persoanele minore (60%, semnificativ peste medie) si cele din Bucuresti (77%, procentaj semnificativ mai mare ca totalul) au interactionat mai frecvent cu politia comunitara.

* Trebuie precizat ca, in momentul actual, Politia comunitara nu mai exista, toate atributiile acestei a fiind preluate de Politia locala in anul 2010. Intrebarile din chestionar s-au referit inasa atat la politia locala, cat si la cea comunitara deoarece, din relationarea anterioara cercetarii cu respondentii, s-a putut constata ca acestia folosesc in mod spontan ambii termeni.

Abordarea de catre Jandarmerie

In cazul interactiunilor cu jandarmeria, situatia se prezinta similar celei cu politia comunitara: 36% dintre lucratorii sexuali au fost abordati in ultimele doua saptamani de catre un echipaj al jandarmeriei, 51% pretind contrariul, iar 13% nu raspund (procentaj de non-raspunsuri mai scazut, totusi, decat in cazul politiei comunitare).

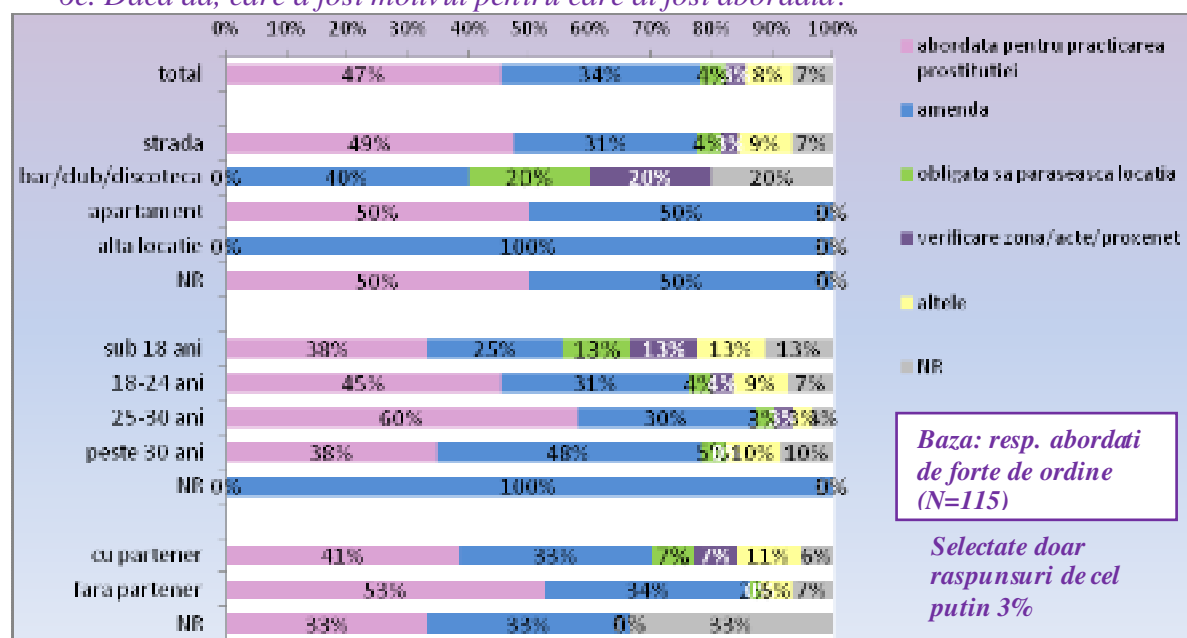
Respondentii care practica sexul comercial pe strada (41%), persoanele minore (60%, procentaj semnificativ mai mare ca media), cele cu doi copii (46%) si cele din Bucuresti (79%, semnificativ mai ridicat decat totalul) au interactionat mai frecvent cu jandarmeria.

Motivul abordarii lucratorilor sexuali de catre reprezentantii fortelor de ordine

Principalul motiv pentru care lucratorii sexuali au fost abordati de un echipaj al fortelor de ordine este practicarea prostitutiei (aproape jumatate dintre cei care au interactionat cu fortele de ordine: 47%). Acest motiv (nesurprinzator avand in vedere activitatea lucratorilor sexuali) este specificat mai ales de catre persoanele din grupa de varsta 25-30 ani (60%), de cele cu doi copii (57%), de rezidentii din Constanta (72%, semnificativ peste medie) si de cei din Bucuresti (53%).

Al doilea motiv frecvent mentionat spontan este amenda (34%), evidentiata in special de persoanele peste 30 ani (48%), de cele cu un copil (45%), de rezidentii din Arad (43%) si Cluj (46%).

6e. Daca da, care a fost motivul pentru care ai fost abordata?

Locul unde au fost abordati lucratorii sexuali de catre reprezentantii fortelor de ordine

In marea majoritate a cazurilor, respondentii au fost abordati de fortele de ordine pe strada (77%), in special lucratorii sexuali care practica sexul comercial pe strada (82%), persoanele minore (88%), persoanele cu doi copii (82%), cei din Arad (86%) si din Cluj (85%).

Actiunea specifica a reprezentantilor fortelor de ordine si rezultatul abordarii

Cea mai frecventa actiune a reprezentantilor fortelor de ordine a fost amendarea lucratorilor sexuali (67%). Procentaje mai ridicate decat totalul se inregistreaza in randul persoanelor cu mai mult de doi copii (78%), al celor din Arad (86%) si Cluj (100%, semnificativ mai mare decat totalul).

Dintre cei abordati, 23% (reprezentand 15% din totalul esantionului) spun spontan ca au fost condusi la sectie. Mai frecvent au fost conduse la sectie persoanele minore (38%), persoanele fara copii (30%), cele din Bucuresti (39%) si din Constanta (56%, procentaj semnificativ mai mare ca media).

Alte actiuni ale reprezentantilor fortelor de ordine au vizat: legitimarea/identificarea respondentilor (12%) si obligarea acestora sa paraseasca zona (6%).

AMENDA & VIOLENTA: Un tanar spune ca reprezentantii fortelor de ordine il dezbraca, il bat si il amendeaza.

CONDUCERE LA SECTIE, AMENDA, IDENTIFICARE & SPAGA: O respondenta declara ca a fost abordata pentru identificare, amendata, dusa la sectie si i s-au cerut bani, tigari.

IDENTIFICARE, AMENINTARE CU DOSAR PENAL: Una dintre tinere povesteste ca a fost fotografiata, i s-au luat datele si a fost amenintata cu dosar penal. Colega de zona a fost fortata sa semneze ca martor, desi nu era de fata.

Amenzi primite de lucratorii sexuali

▪ Numarul de amenzi primite in ultimele doua saptamani

Majoritatea lucratorilor sexuali (61%) au fost amendati de catre reprezentantii fortelor de ordine in ultimele doua saptamani, in timp ce 36% sustin opusul, iar 3% nu raspund. Situatiile cea mai frecventa a fost cea in care s-au acordat mai mult de 4 amenzi (34%), urmata de o amenda (10%), 2 amenzi (6%), 3 amenzi (6%) si apoi 4 amenzi (5%).

In cazul cel mai des intalnit (peste 4 amenzi), procentaje mai mari se intalnesc in randul lucratorilor sexuali care practica sexul comercial pe strada (39%), al persoanelor intre 25-30 ani (40%), al celor cu doi copii (43%), al celor din Arad (60%, semnificativ peste medie), din Bucuresti (62%, semnificativ mai ridicat decat media) si Cluj (75%, semnificativ deasupra mediei).

▪ Numarul de amenzi primite in ultima noapte

Circa o treime (34%) dintre lucratorii sexuali au fost amendati in ultima noapte, in timp ce 63% declara ca nu au fost amendati, iar 3% nu raspund. Cel mai frecvent s-a platit o amenda (20%), dar au existat si situatii de doua amenzi (10%) si chiar de 3 (4%).

Mai frecvent au fost amendate persoanele peste 30 de ani (43%) și cele din București (85%, semnificativ peste medie).

Principalul motiv al amendării a fost reprezentat de practicarea prostituției (83%). Mai frecvent acest motiv se regăsește în cazul persoanelor cu peste 2 copii (100%), al persoanelor din Arad (100%) și din Constanța (100%).

▪ **Valoarea ultimei amenzi**

Valoarea medie națională a ultimei amenzi este una foarte mare, de 525.59 lei. Persoanele de 18-24 ani plătesc amenzi peste medie: 638.33 lei, dar singurele diferențe semnificative statistic se înregistrează printre lucrătorii sexuali din București (762.12, valoare superioară celei naționale) și, respectiv, printre cei din Brașov (161.67, cea mai mică medie de județ și o valoare inferioară mediei naționale).

Conducerea lucrătorilor sexuali la secția de poliție/jandarmerie

▪ **Frecvența conducerii lucrătorilor sexuali la secția de poliție/jandarmerie în ultimele două săptămâni**

Un sfert dintre lucrătorii sexuali declară că au fost conduși la secția de poliție/jandarmerie în ultimele două săptămâni.

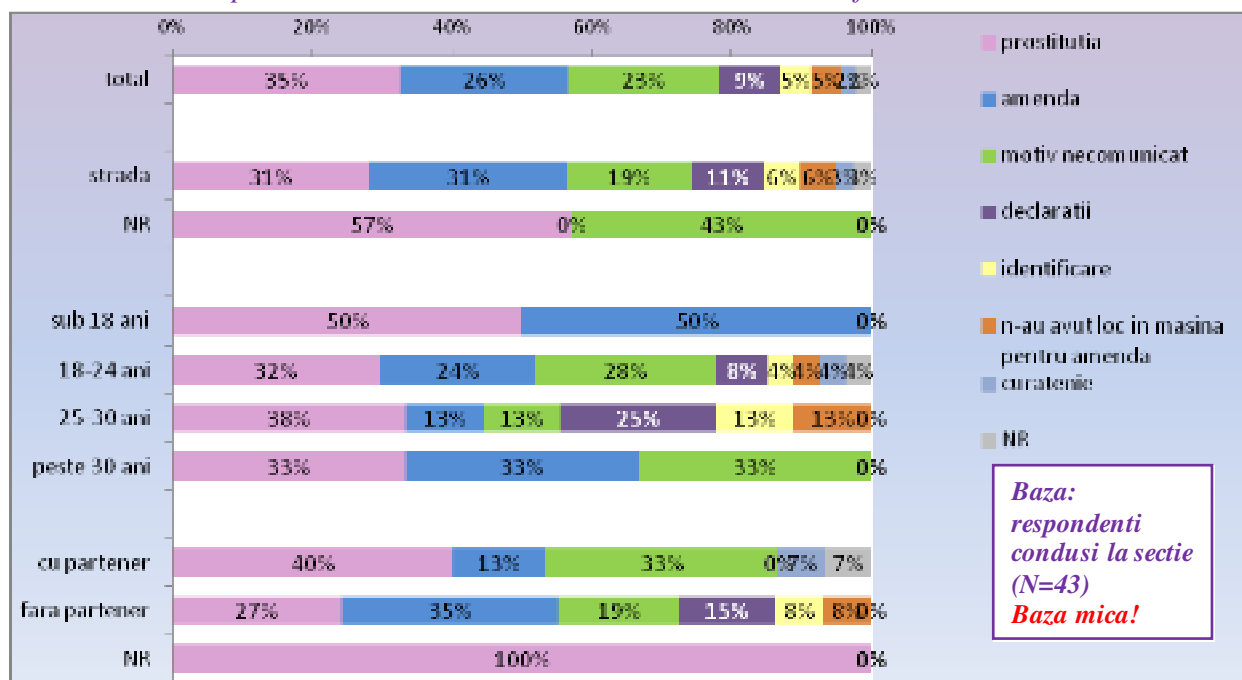
Pentru cei conduși la secție, media națională este de 3.22 conduceri la secție (deci au fost duși la secție în medie de cel puțin 3 ori). O medie mai mare apare în cazul persoanelor minore (5.25) și în Constanța (4.85), dar diferențele nu sunt semnificative statistic.

▪ **Motivul conducerii lucrătorilor sexuali la secția de poliție/jandarmerie**

Motivul conducerii lucrătorilor sexuali la secție se referă în primul rând la prostituție (35%), apoi la amenda (26%). Într-un număr mare de cazuri (23%) nu s-a comunicat motivul conducerii la secție.

Prostituția este menționată mai frecvent de persoanele sub 18 ani (50%) și de rezidenții din București (46%). Amendarea este specificată mai des de persoanele minore (50%), de cele fără partener (35%) și de cele din Constanța (54%, semnificative peste medie).

8b. Ce ti s-a spus in momentul conducerii? Pentru ce motiv ai fost condusa?

PROSTITUTIE, AMENDA & DECLARATII: O tanara spune ca a fost condusa la sectie pentru declaratii si amendata pentru prostitutie.

MOTIV NECOMUNICAT: O respondenta sustine ca reprezentantii fortelor de ordine nu le dau motive, ci le spun ca ei fac curat pe strada.

▪ **Durata reinerii lucratorilor sexuali la sectia de politie/jandarmerie**

Doua cincimi dintre persoanele conduse la sectie au fost retinute mai mult de 4 ore (iar mai mult de 3 ore chiar 61%). Un procent de 9% au ramas in sectie peste 10 ore, iar tot 9% au petrecut in sectie toata noaptea.

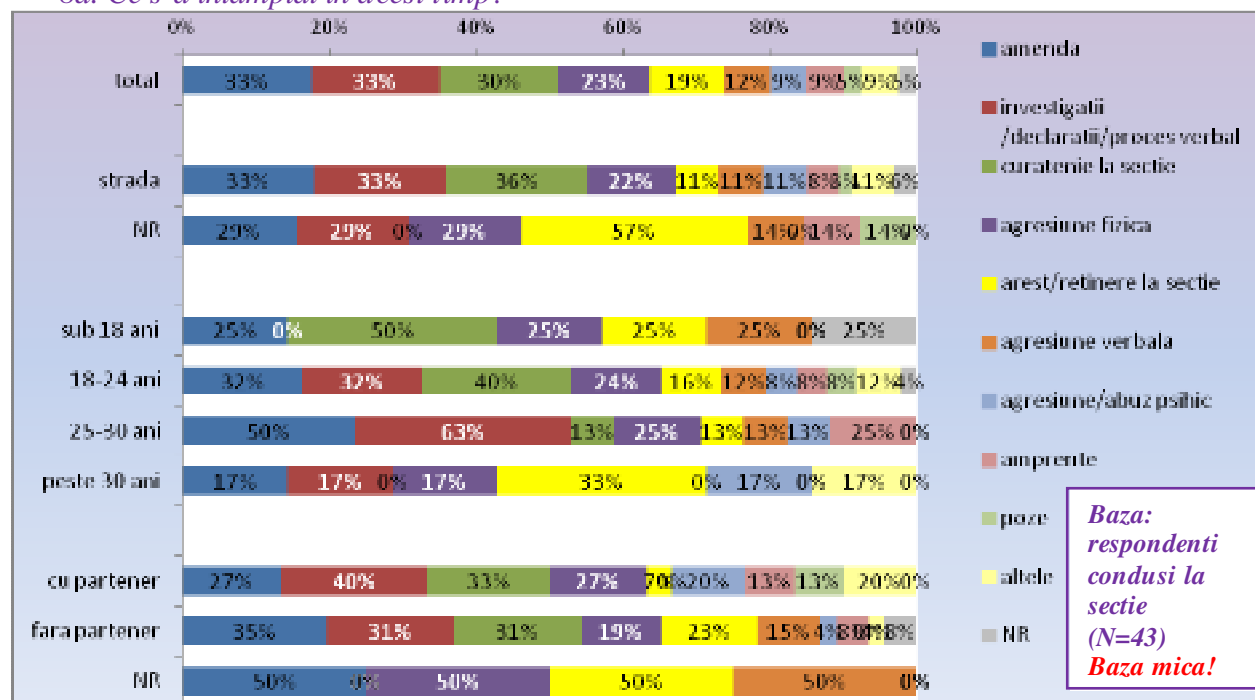
Au fost retinute peste 4 ore in special persoanele peste 30 ani (67%), persoanele cu un copil (73%, semnificativ mai multe decat totalul) si cele din Bucuresti (54%).

▪ **Ce s-a intamplat la sectia de politie/jandarmerie**

In cazurile de retinere la sectia de politie/jandarmerie, mai frecvent sunt mentionate spontan urmatoarele aspecte: amenda (33%), investigatiile/declaratii/procesul verbal (33%), curatenia la sectie (30%), agresiunea fizica (23%), arestul/retinerea la sectie (19%). Urmeaza agresiunea verbala (12%), violenta/abuzurile psihice (9%) si amprentarea (9%).

Amenda este specificata mai des de persoanele de 25-30 ani (50%), de cele cu doi copii (44%) si de cele din Constanta (54%). Curatenia apare mai frecvent in marturiile lucratorilor sexuali din Constanta (69%, semnificativ peste medie). Agresiunea fizica este relatata mai des de persoanele cu un copil (36%).

8d. Ce s-a intamplat in acest timp?

AMENDA, AMPRENTARE, DECLARATII, VIOLENTA, ABUZ: O respondenta spune ca i s-au luat amprente, a fost amendata, a dat declaratii, iar reprezentantii fortelor de ordine au fost cu ea violenti verbal si fizic si, pentru ca a ripostat, a primit o amenda de 1000 lei in loc de 500.

CURATENIE LA SECTIE: O alta tanara povesteste ca sunt puse sa faca curatenie in sectie si apoi jandarmii le duc pe camp si le abandoneaza acolo.

AGRESIUNE/ABUZ PSIHIC: O respondenta sustine ca reprezentantii fortelor de ordine le tin in cusca si abuzeaza fizic si psihic de ele. Alta afirma ca au dezbracat-o si au pus-o sa faca genuflexiuni pentru a vedea daca are bani.

4. PERCEPTIA ABUZURILOR LA CARE SUNT SUPUSE LUCRATOARELE SEXUALE, INCLUSIV CATEGORIA DE ABUZATORI

Analize medicale efectuate de politie, inclusiv testare HIV

Mai mult de doua treimi (69%) dintre respondenti si-au facut test HIV in ultimul an din proprie initiativa, in timp ce 31% declara contrariul. Importanta testelor HIV pentru respondenti este, in general, una ridicata, sugerand constientizarea masurilor fundamentale de protectie a sanatatii sexuale de marea majoritate a lucratorilor sexuali. Persoanele minore (80%), cele peste 30 de ani (86%), cele din Constanta (88%) si cele din Bucuresti (92%, semnificativ peste medie) se remarca prin procentaje mai mari ale testarii HIV din proprie initiativa. Dintre cei care s-au testat, marea majoritate (90%) a lucratorilor sexuali au facut testul HIV gratuit, in timp ce 4% au platit, iar 6% nu raspund.

In ultimul an, 7% dintre lucratorii sexuali au fost testati fortat HIV si/sau obligati sa faca diverse analize medicale, in timp ce 89% sustin contrariul, iar 4% nu raspund.

Mai frecvent au fost testati fortat lucratorii sexuali intre 25-30 ani (13%) si cei din Bucuresti (26%, procent semnificativ mai mare ca totalul).

Dominanta este constrangerea realizata de catre reprezentantii fortelor de ordine: circa 6% dintre respondenti au fost fortati sa faca testul HIV si/sau alte analize de catre reprezentantii fortelor de ordine. Clientii si proxenetii au reprezentat factori de constrangere doar in 1% din cazuri (fiecare in parte). Procentele sunt calculate din totalul esantionului.

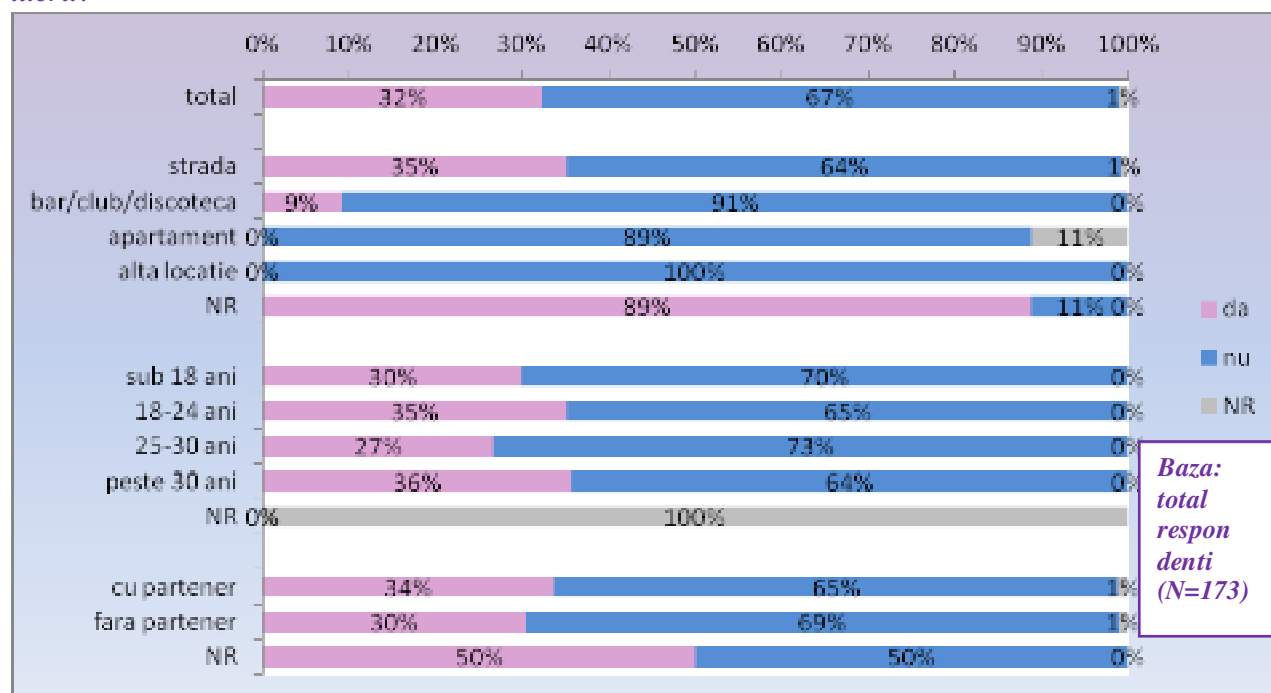
Mai frecvent au fost testati fortat lucratorii sexuali intre 25-30 ani (11%) si cei din Bucuresti (26%, procent semnificativ mai mare ca totalul). Procentele sunt calculate din totalul esantionului.

3% dintre lucratorii sexuali fortati sa se testeze au fost obligati sa semneze consimtamant pentru analize (2%, 4 cazuri - de catre reprezentantii fortelor de ordine, iar 1%, un caz - de catre asistenta), iar 4% sustin ca nu au fost constransi sa semneze personal. Numarul de cazuri este insa foarte redus, iar rezultatele se afla in marja de eroare.

Confiscarea prezervativelor

Aproape o treime (32%) dintre lucratorii sexuali s-au confruntat cu confiscarea prezervativelor in ultimul an, in timp ce 67% declara contrariul, iar 1% nu raspund.

12. In ultimul an, ti-au fost confiscate/stricate vreodata prezervativele pe care le aveai pentru lucru?

Mai frecvent, confiscarea prezervativelor s-a produs in Bucuresti (64%, semnificativ peste medie) si in Constanta (54%, semnificativ mai mare ca totalul).

Autorii acestui gest provin in mare masura dintre reprezentantii fortelor de ordine: politia (64%), jandarmeria (20%), politia comunitara (14%).

CONFISCARE DE CATRE POLITIE: O respondenta declara ca politistii le-au spus sa le dea si lor, pentru ca stiu ca ele primesc de la ARAS. Alta atrage atentia ca politia face frecvent asta (n.n., confisca prezervativele) si le ia si seringile pe care le au.

Agresiunea fizica asupra lucratorilor sexuali

Frecventa violentei fizice asupra lucratorilor sexuali in ultimul an este foarte ridicata: aproape jumatate dintre acestia (48%) declara ca au fost loviti/batuti, in timp ce tot 48% afirma contrariul, iar 4% nu raspund.

Agresiunea fizica este reclamata mai des de persoanele intre 25-30 ani (58%), de cele cu partener (54%), de cele cu doi copii (57%), de cele din Constanta (54%) si din Bucuresti (69%) (dar diferentele nu sunt semnificative statistic).

Autorii agresiunii fizice

Autorii violentei fizice asupra lucratorilor sexuali in ultimul an provin din toate categoriile, inclusiv dintre reprezentantii fortelor de ordine: 22% - clienti, 20% - reprezentantii fortelor de ordine, 18% - parteneri, 8% - proxeneti.

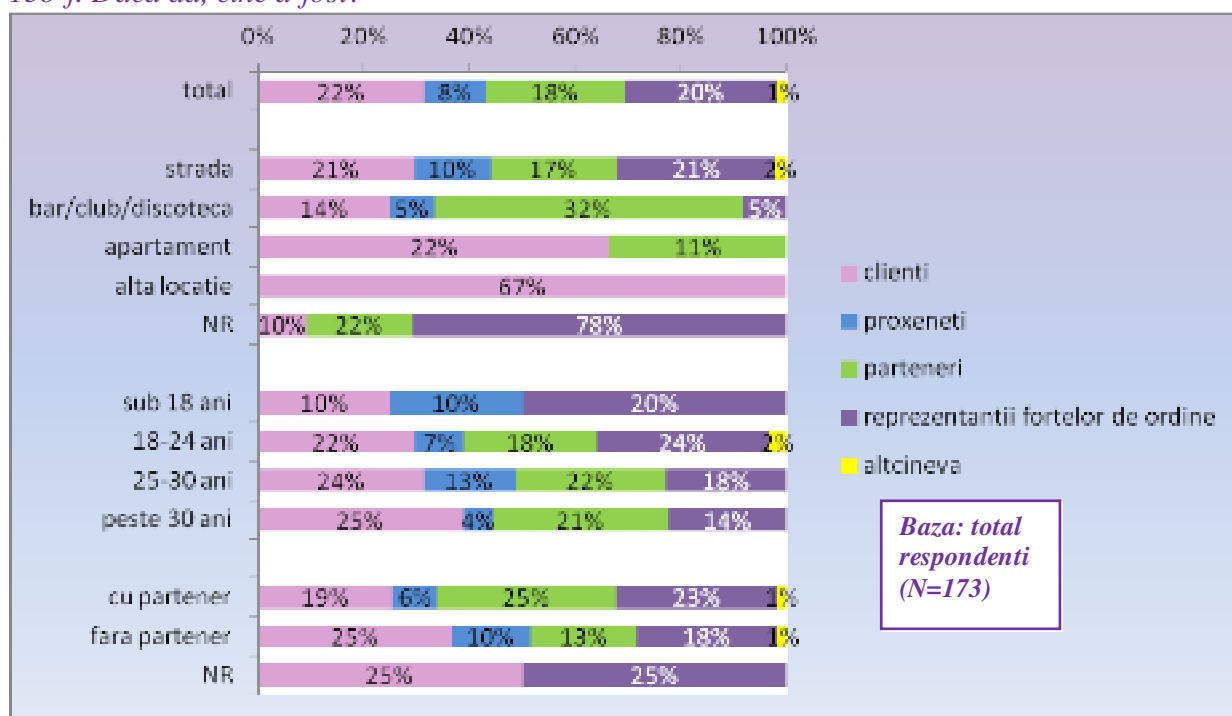
Persoanele din Constanta (33%) si cele din Bucuresti (38%) au fost agresate mai frecvent de clienti, dar diferentele nu sunt semnificative statistic.

In ce priveste fortele de ordine, lucratorii sexuali din Bucuresti (44%, procent semnificativ peste medie) au fost batuti mai des decat restul.

Luand in considerare agresiunile fortelor de ordine (*15g. Cine anume dintre fortele de ordine: politie, politie locala, politie comunitara, jandarmerie?*), acestea au fost comise in primul rand de politie (57%), apoi de politia comunitara (46%), politia locala (23%) si jandarmerie (23%).

Agresiunile politiei au fost mai frecvente in cazul persoanelor de 18-24 ani (67%), al celor fara partener (63%), al celor fara copii (63%) si al celor din Bucuresti (88%, procent semnificativ mai mare decat totalul).

15b-f. Daca da, cine a fost?

Agresiunea sexuala asupra lucratorilor sexuali

Mai mult de o treime dintre lucratorii sexuali (37%) afirma ca au fost obligati sa intretina relatii sexuale fara voia lor, in timp ce 57% contesta acest lucru, iar 6% nu raspund.

Respondentii peste 30 de ani (50%), cei din Cluj (56%) si din Bucuresti (56%) au fost mai des fortati sa aiba raporturi sexuale, dar diferentele nu sunt semnificative statistic.

Cei care au intretinut raporturi sexuale fortate cu lucratorii sexuali provin din toate categoriile, dar in special dintre clienti (26%), proxeneti (13%) si apoi chiar dintre reprezentantii fortelor de ordine (6%). Procentele sunt calculate din totalul esantionului.

Relatiile sexuale fortate cu clientii se intalnesc mai des in cazul respondentilor peste 30 ani (36%), al celor cu mai mult de doi copii (36%), al celor din Bucuresti (38%), Cluj (44%), dar diferentele nu sunt semnificative statistic.

Raporturile sexuale fortate cu reprezentantii fortelor de ordine apar mai frecvent in randul lucratorilor sexuali din Cluj (19%) si Timis (20%, procent semnificativ mai mare decat totalul). In cazul violentelor sexuale comise de reprezentantii fortelor de ordine, baza de raspunsuri include foarte putine cazuri (11), iar rezultatele pot fi sub marja de eroare, deci calculul procentelor pentru diversele categorii de forte de ordine nu este tocmai fezabil. Totusi, se poate specifica faptul ca politia este mentionata cel mai frecvent (7 cazuri), apoi politia comunitara (3 cazuri), iar intr-un caz se inregistreaza un non-raspuns.

Autorii agresiunii sexuale

Autorii violentei sexuale asupra lucratorilor sexuali fac parte din toate categoriile, inclusiv dintre reprezentantii fortelor de ordine: clienti (19%), proxeneti (12%), reprezentanti ai fortelor de ordine (5%).

Atunci cand reprezentantii fortelor de ordine au obligat lucratorii sexuali sa intretina raporturi sexuale, se inregistreaza procente mai mari printre respondentii din Bucuresti (10%) si Cluj (13%).

In cazul agresiunilor sexuale initiale de reprezentantii fortelor de ordine, baza de raspunsuri este prea mica pentru a permite clasificarea procentajelor pe subcategorii (politie/politie locala/politie comunitara/jandarmerie), iar rezultatele sunt sub marja de eroare. Totusi, se poate afirma ca politia este dominanta ca numar de cazuri de abuz sexual (5), urmata de politia comunitara (2 cazuri) si de jandarmerie (1 caz).

Momentul raporturilor sexuale fortate

Aproape o treime (31%) dintre lucratorii sexuali care au declarat ca au fost victimele unor raporturi sexuale fortate s-au confruntat cu aceste violente sexuale cu cel mult un an in urma. In special persoanele peste 30 de ani (50%), cele din Cluj (44%) si din Constanta (86%, procent semnificativ mai mare) au fost obligate sa intretina relatii sexuale.

Un procentaj îngrijorător al agresiunii sexuale apare chiar pentru perioadele foarte recente: circa o zecime au fost forțați să întretină raporturi sexuale în ultimele 3 luni [mai frecvent lucrătorii sexuali peste 30 de ani (21%) și cei din Constanța (29%, semnificativ peste medie)].

În același timp, procentajul foarte ridicat de non-răspunsuri (55%) demonstrează dificultatea, delicatetea întrebării și gradul foarte mare de reținere în a răspunde. Procentele obținute la această întrebare, sunt, cu siguranță, subevaluate, din cauza numărului foarte mare de non-răspunsuri.

Locația în care s-au desfășurat raporturile sexuale forțate

Raporturile sexuale forțate au avut loc mai des pe stradă (19%), apoi acasă la un client (8%) și în mașina unui client (6%).

Persoanele peste 30 de ani (29%), cele fără partener (26%), cele cu doi copii (25%) și cele din Cluj (56%, procent semnificativ mai mare) au fost mai frecvent victimele unor raporturi sexuale forțate pe stradă.

Din nou, se înregistrează un procentaj foarte ridicat de non-răspunsuri (mai mult de jumătate dintre respondenții afectați: 53%).

Modalitățile de coerciție în cazul raporturilor sexuale forțate

Pentru a forța lucrătorii sexuali să întretină raporturi sexuale, cel mai frecvent aceștia au fost bătuti (peste un sfert, 27%), apoi amenințați (13%), obligați să se urce în mașina clientului/politiei (6%), amenințați cu cutitul (6%), violați (5%), abandonați în pădure (5%) și constransi să facă sex oral (5%).

Persoanele de 25-30 ani (36%), cele fără copii (35%), din Brașov (43%) și din Cluj (44%) au fost mai des agresate, dar diferențele nu sunt semnificative statistic.

La fel ca mai înainte, se remarcă un procent foarte ridicat de non-răspunsuri (44% din baza de răspunsuri corespunzătoare raporturilor sexuale forțate), ceea ce înseamnă că valorile înregistrate sunt subevaluate.

OBLIGATA SA URCE ÎN MASINA POLITIEI, BATUTA, VIOLATA, ABANDONATA: Una dintre respondente povesteste despre un viol al forțelor de ordine: i-au zis să urce în mașina, a crezut că e dusă la secție, dar au dus-o în pădure, au violat-o și au lasat-o acolo dezbracată.

BATUTA DE PROXENET: O respondentă relatează că pește îi spunea cu cine să meargă și, dacă nu voia, era bătută.

AMENINTAREA CUTITULUI, SEX FARA PREZERVATIV: *Alta tanara spune ca, sub amenintarea cutitului, a fost obligata sa faca sex fara prezervativ.*

RAPIRE, BATAIE, ABANDON: *O tanara povesteste ca a fost rapita, impreuna cu o colega, de doi barbati drogati. Cele doua au fost violate, batute si apoi abandonate.*

SECHESTRATA DE CLIENT INTR-UN APARTAMENT, CU INTENTIA DE A O TRAFICA: *Alta respondenta relateaza: clientul constant a dus-o cu forta intr-un apartament si apoi a vrut s-o vanda la Bucuresti.*

RAPIRE, SECHESTRARE: *O tanara spune ca a fost rapita, dusa intr-un sat, izolata 6 zile si violata in repetate randuri. A scapat sarind de la etajul al II-lea al unui bloc parasit.*

VIOL AL UNUI POLITIST IN MASINA SI PADURE: *O respondenta declara ca a fost violata de un reprezentant al fortelor de ordine in masina si in padure.*

Violenta economica si practici de coruptie

Practica exploatarii economice este generalizata: jumatate dintre lucratorii sexuali recunosc ca au facut plati fortate sau la cererea beneficiarului, in timp ce 46% contesta acest lucru, iar 4% nu raspund.

Lucratorii sexuali din baruri/cluburi/discoteci (59%), cei din Bucuresti (59%), din Brasov (71%) si din Timis (80%, semnificativ mai mare) au dat astfel de bani mai des decat ceilalti.

Persoanele care au solicitat bani de la lucratorii sexuali

Cel mai des „spaga”/banii au fost solicitati lucratorilor sexuali de catre reprezentantii fortelor de ordine (peste doua cincimi - 43% din baza raspunsurilor pentru intrebarea 18, respectiv 21% din totalul esantionului). Urmeaza sumele cerute de parteneri (34%), clienti (32%) si proxeneti (28%).

Reprezentantii fortelor de ordine au cerut spaga mai frecvent persoanelor minore (75%), celor peste 30 de ani (57%), celor cu doi copii (60%) si celor din Bucuresti (74%, procent semnificativ mai mare).

In ce priveste categoriile de forte de ordine implicate, pe primul loc se plaseaza politia comunitara (62% din baza intrebării, respectiv 13% din totalul esantionului), secondata de politie (54% din baza intrebării, respectiv 12% din totalul esantionului), urmata apoi de jandarmerie (35%) si de politia locala (24%).

Persoanele care lucreaza in bar/club/discoteca (100%), cele intre 25-30 ani (89%) si cele din Brasov (85%) au dat spaga mai des **politiei comunitare**. Toate diferentele mentionate sunt semnificative statistic.

Persoanele peste 30 ani (63%) si cele din Bucuresti (94%, semnificativ peste medie) au oferit bani mai frecvent *politiei*.

Lucratorii sexuali din Bucuresti (65%, procent semnificativ mai mare) au dat mai des spaga *jandameriei*.

Capacitatea de reactie - sesizare abuzuri / raspunsuri

Incidenta plangerilor este foarte scazuta: in ultimul an, doar 7% dintre lucratorii sexuali declara ca au depus plangere la politie, in timp ce 90% nu au facut acest lucru, iar 3% nu raspund.

O frecventa mai mare a plangerilor se intalneste in cazul lucratorilor sexuali minori (20%), a celor din Constanta (13%), a celor din Iasi (29%, procentaj semnificativ mai mare decat totalul) si a celor din Timis (60%, procentaj semnificativ peste medie).

Motivele plangerilor au fost urmatoarele: furt (3 cazuri), problemele/agresiunile proxenetilor (2 cazuri), viol (2 cazuri) si agresiune a reprezentantilor fortelor de ordine (2 cazuri).

Rezultatele nu au fost intotdeauna pe masura asteptarilor: in doua cazuri plangerea a ramas fara raspuns, in alte doua cazuri respondentii au fost constransi sa retraga plangerea, iar intr-un caz i s-a comunicat lucratorului sexual ca nu exista dovezi. Exista, totusi, si doua cazuri de descoperire a faptasului, un caz de intocmire dosar penal pentru faptas, un caz de pedeapsa cu inchisoarea si un caz de suspendare din functie a politistului abuziv.

Baza de date a acestor intrebari este foarte redusa, iar rezultatele sunt doar orientative.

MO TIVE:

- 1. FURT: I s-au furat banii si telefonul.**
- 2. AGRESIUNE POLITIE: A fost batuta de un politist.**
- 3. AGRESIUNE POLITIE: A fost batuta de un politist.**
- 4. AGRESIUNE PROXENET: A fost batuta de peste.**
- 5. VIOL: A fost violata.**

REZULTAT:

- 1. FURT: S-a gasit faptusul, un jandarm.*
- 2. AGRESIUNE POLITIE: A fost obligata sa-si retraga plangerea.*
- 3. AGRESIUNE POLITIE: A fost suspendat 3 luni din functie, dupa care s-a intors la post.*
- 4. AGRESIUNE PROXENET: I s-a spus ca nu se poate face nimic, ca nu exista dovezi.*
- 5. VIOL: S-a dat pedeapsa cu inchisoarea.*

Frecventa plangerilor impotriva unor reprezentanti ai fortelor de ordine

Frecventa plangerilor impotriva unor reprezentanti ai fortelor de ordine este foarte scazuta: doar 8% au depus o astfel de plangere, in vreme ce 84% declara contrariul, iar 8% nu raspund.

Plangerile contra reprezentantilor fortelor de ordine au fost depuse mai frecvent de persoanele care profesau in apartament (22%), de cele peste 30 de ani (21%) si de cele din Cluj (25%, semnificativ peste medie).

Motivatia in cazul in care lucratorul sexual nu a depus plangere

Principalele motivatii ale faptului ca lucratorii sexuali NU au depus plangere impotriva unui reprezentant al fortelor de ordine au fost lipsa presupusa a rezultatului (24%) si apoi frica (14%). 3% (5 cazuri) dintre lucratorii sexuali care nu au depus plangere au justificat acest lucru prin lipsa cunostintelor de a redacta o astfel de plangere. Exista si un procentaj semnificativ de non-raspunsuri (40%), ceea ce indica sensibilitatea temei si retinerile in a raspunde.

Lipsa rezultatelor este reclamata mai ales de persoanele cu partener (35%), de cele cu doi copii (35%), de cele din Bucuresti (31%) si din Brasov (44%). Frica apare mai des in cazul persoanelor minore (22%), a celor din Bucuresti (25%) si din Constanta (24%).

LIPSA CUNOSTINTELOR: O respondenta precizeaza ca nu stie sa scrie. Alta isi motiveaza gestul prin faptul ca nu stie sa explice.

LIPSA REZULTAT, FRICA: Una dintre respondente spune ca nu are suport, nu este luata in considerare. Alta se justifica prin faptul ca nu se rezolva nimic si se razbuna pe ele politistii apoi.

RESPINGERA PLANGERII/ NELUATA IN CONSIDERARE: Alta sustine ca nu au vrut sa-i primeasca plangerea pe motiv ca e prostituata si nu prezinta incredere.

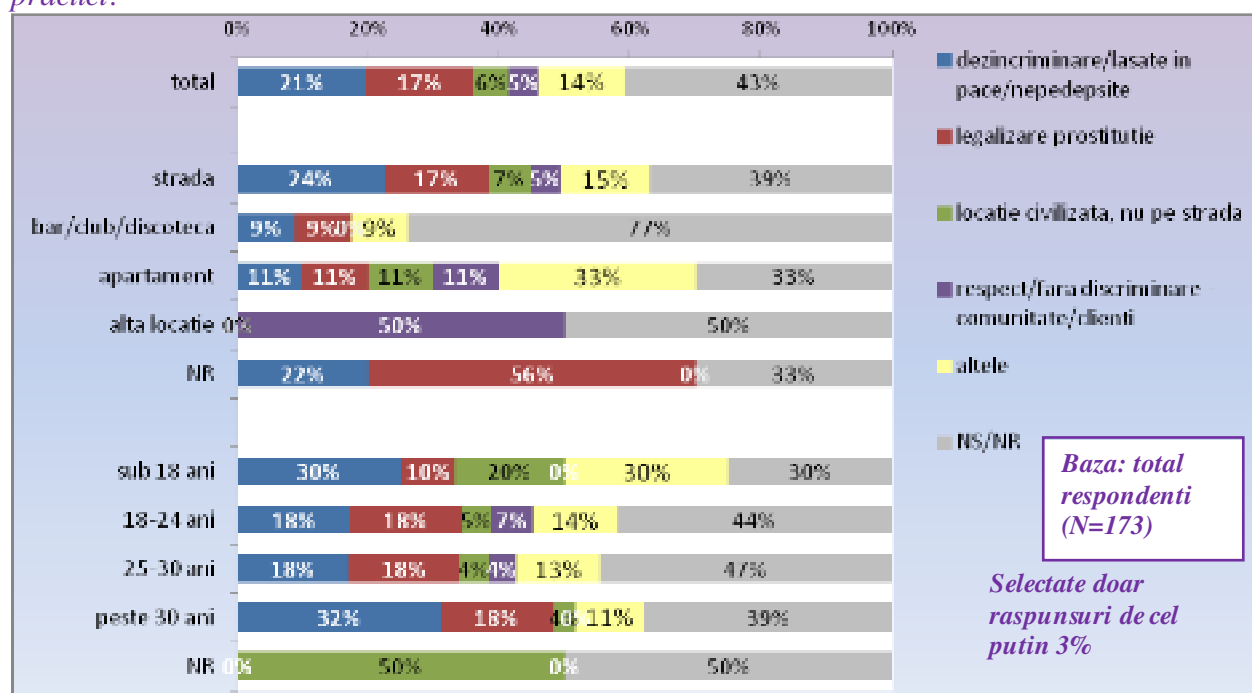
5. OPINII PRIVIND DESFASURAREA ACTIVITATII IN DOMENIUL SEXULUI COMERCIAL

La intrebarea deschisa, normativa, privind modul in care ar trebui sa se desfasoare/ sa fie reglementat sexul comercial, principalele doua raspunsuri vizeaza dezincriminarea prostitutiei/absenta pedepselor pentru practicarea sexului comercial (21%) si apoi legalizarea prostitutiei (17%). Ambele raspunsuri presupun modificari legislative care sa conduca la schimbarea statutului lucratorilor sexuali.

Dupa dezincriminare si legalizare, mai sunt mentionate si locatia civilizata/nu pe strada (6%) si respectul/absenta discriminarii din partea comunitatii/clientilor (5%).

O proportie foarte mare a lucratorilor sexuali (43%) nu a raspuns la intrebare, ceea ce indica dificultatea intrebării si retinerile in a raspunde.

5. Cum crezi ca ar trebui sa se desfasoare lucrurile privind ocupatia pe care o practici?

DEZINCRIMINARE/FARA PEDEPSE & LOCATIE CIVILIZATA: O tanara propune sa nu mai fie amendate si sa lucreze intr-un loc civilizat.

LEGALIZARE SI LOCATIE CIVILIZATA: O respondenta spune ca ar trebui sa fie legalizata activitatea si sa munceasca in conditii civilizate.

Marea majoritate a lucratorilor sexuali (71%) sunt de acord cu absenta/eliminarea sanctiunilor pentru persoanele care practica sexul comercial, in timp ce doar 17% se pronunta impotriva, iar 13% nu raspund.

In ce-i priveste pe proxeneti, situatia se schimba: lucratorii sexuali sunt mai curand in favoarea pedepsirii proxenetilor (46%), in timp ce 36% se declara contra sanctiunilor pentru proxeneti, iar 18% nu raspund. Spre deosebire de intrebarea anterioara unde perceptiile erau convergente, acum, opiniile sunt divizate.

Mai frecvent, se pronunta pentru pedepsirea proxenetilor lucratorii sexuali care practica sexul comercial in apartament (78%, semnificativ peste medie), persoanele minore (70%, semnificativ mai mare ca totalul) si rezidentii din Cluj (75%, semnificativ peste medie).

Aproape jumatate (48%) dintre lucratorii sexuali se arata in favoarea lipsei sanctiunilor pentru patronii de bordeluri, in timp ce 29% se declara contra, iar un procent semnificativ (23%) nu raspund.

Persoanele cu varste intre 25-30 ani (56%), cele peste 30 ani (54%), cele cu doi copii (65%), cele din Bucuresti (72%, semnificativ mai mult ca totalul), din Cluj (69%, semnificativ peste medie) si din Iasi (71%, semnificativ mai mare ca totalul) tind sa obtina procentaje mai ridicate in favoarea absentei sanctiunilor pentru proxeneti.

Absenta sanctiunilor pentru clienti intruneste acordul majoritatii lucratorilor sexuali (60%), la fel ca la intrebarea referitoare la pedepsirea prostituatelor. Contra se pronunta doar 21% dintre respondenti, iar 19% nu raspund.

Atitudinea lucratorilor sexuali fata de sanctiunile exclusiv prin amenzi: 72% dintre lucratorii sexuali se pronunta impotriva sanctionarii exclusiv prin amenzi a persoanelor care practica sexul comercial, in timp ce 18% sunt de acord, iar 10% nu raspund.

V. CONCLUZII

„Ancheta privind practicile discriminatorii și abuzive asupra lucrătorilor sexuali” s-a adresat persoanelor care primesc constant servicii de prevenire HIV de la ARAS, în București și în noua județe, respondenții fiind preponderent lucrători sexuali care activează pe stradă (trei sferturi), femei (99%), tineri sub 25 de ani (57%) și persoane cu copii (56%).

Mai mult de două cincimi (44% din total) dintre respondenți se simt respinși din cauza ocupației. Respingerea se referă în esență la persoanele din anturaj, din imediată apropiere: familia (38% din baza întrebării) și prietenii/vecinii/cunostintele (24%). 16% menționează dificultatea accederii la anumite servicii: dintre acestea, cel mai frecvent fiind menționate serviciile medicale (68% din esanșionul întrebării).

Pentru circa o cincime dintre lucrătorii sexuali se constată încălcări ale dreptului la imagine și la viața privată: 21% au fost filmați în cadrul unei acțiuni a forțelor de ordine, în special respondenții de peste 30 de ani, din București, Constanța și Cluj (ultimul se remarcă printr-un procent semnificativ peste medie). Efectul difuzării acestor imagini în media poate fi discriminarea.

Interacțiunile cu forțele de ordine în ultimele două săptămâni sunt frecvente pentru toate categoriile: aproape jumătate (47%) au fost abordați de poliție, două cincimi (42%) - de poliția locală, 36% - de poliția comunitară și 36% - de jandarmerie. Principala acțiune a reprezentanților forțelor de ordine în timpul interacțiunii cu lucrătorii sexuali a constat în amendarea respondenților pentru practicarea prostituției (67% dintre cei abordați, amenzi în medie de 525 lei), apoi în conducerea acestora la o secție de poliție/jandarmerie (23%).

Conducerea la secția de poliție/jandarmerie nu este la fel de frecventă ca amendarea lucrătorilor sexuali, dar este o practică obișnuită, așa cum reiese din răspunsurile la întrebarea închisă pe această temă: 25% dintre respondenți au fost conduși la secție în ultimele două săptămâni. Numărul mediu de conduceri la secție este de 3.22; o medie superioară se înregistrează în Constanța. Durata reținerii la secție este mare (peste 4 ore) pentru două cincimi dintre respondenții conduși la secție.

Deși majoritatea respondenților și-au făcut testul HIV din proprie inițiativă (69%), există o proporție de 7% care au fost forțați să-și facă testul HIV și/sau alte analize, deși nu intenționau acest lucru, iar testul ar trebui efectuat doar cu consimțământul persoanei în cauză.

O altă practică discriminatorie și, în același timp, cu risc pentru sănătatea sexuală este confiscarea prezervativelor, care se întâlnește pe scară largă: circa o treime dintre lucrătorii sexuali, în special *cei din București și Constanța* (procente semnificativ peste medie), au rămas fără prezervative în ultimul an din cauza poliției (64% din baza întrebării), jandarmeriei (20%) și poliției comunitare (14%). La fel ca și în cazul testării HIV forțate, responsabilii pentru confiscarea prezervativelor sunt, în principal, reprezentanții forțelor de ordine (și, dintre aceștia, îndeosebi poliția).

Agresiunea fizica asupra lucratorilor sexuali este o practica generalizata: aproape jumatate (48%) au fost batuti in ultimul an, in special respondentii de 25-30 de ani, cu partener, cu copii, din Constanta si din Bucuresti. Autorii agresiunii provin, din nefericire, din toate categoriile: clienti (22% din totalul esantionului), reprezentanti ai fortelor de ordine (20%), parteneri (18%) si ceva mai putin proxeneti (8%). Dintre diversele tipuri de forte de ordine, politia este cea mai agresiva (57% din baza intrebării), dar si celelalte categorii sunt implicate intr-o proportie ridicata: politie comunitara (46%), politie locala (23%), jandarmerie (23%).

Agresiunea sexuala este si ea, din pacate, o practica frecventa: 37% dintre lucratorii sexuali au fost fortati sa intretina raporturi sexuale in ultimul an. Partenerii relatiilor sexuale fortate sunt, in primul rand, clientii (26% din total) si apoi proxenentii (13% din total), dar apare si o proportie semnificativa a reprezentantilor fortelor de ordine (6% din total) implicati in violenta sexuala de acest tip. Dintre reprezentantii fortelor de ordine, cel mai frecvent agresiunea sexuala apartine politiei (7 cazuri), iar apoi politiei comunitare (3 cazuri). Modalitatile de „convingere” a lucratorilor sexuali pentru a-i determina sa intretina relatii sexuale fara voia lor au constat cel mai des in bataie (27%), apoi in amenintari (13%).

Daca agresiunea fizica si sexuala reprezinta, din pacate, practici comune, violenta economica si practicile de coruptie sunt inca si mai raspandite: 50% dintre respondenti [mai des *lucratorii sexuali din bar/club/discoteca, cei din Bucuresti, Brasov si Timis* (procent semnificativ mai mare pentru ultimul judet)] au dat bani/spaga la solicitarea beneficiarului sau constransi de acesta.

Solicitantii sumelor de bani/spaga provin din toate categoriile, dar, printre acestia, domina reprezentantii fortelor de ordine (43% din baza intrebării), urmati de parteneri (34%), clienti (32%) si proxeneti (28%). Reprezentantii fortelor de ordine au primit bani/spaga mai des de la lucratorii sexuali minori, de la cei peste 30 de ani si din Bucuresti (pentru ultimul, procentul este semnificativ peste medie). Dintre diversele categorii de forte de ordine, pe primul loc se plaseaza politia comunitara (62% din baza intrebării), secondata de politie (54%); jandarmeria este si ea implicata in 35% din cazuri, iar politia locala in 24%. Respondentii nu au dat bani/spaga unei singure categorii de forte de ordine, ci mai multor categorii simultan.

Capacitatea de reactie a lucratorilor sexuali in raport cu cei care au comis abuzuri la adresa lor este foarte redusa: doar 7% din total [mai ales respondentii sub 18 ani, din Iasi, Constanta si Timis (procente semnificativ mai mari pentru judete)] au depus o plangere la politie in ultimul an. Motivele au variat de la furt la viol, iar in ce priveste rezultatul, situatia este ambivalenta: se constata 5 cazuri de plangeri „ingropate”, fara raspuns sau chiar retrase, dar si 5 cazuri rezolvate sau in curs de solutionare.

La intrebarea deschisa continand sugestii/recomandari pentru ameliorarea desfasurarii sexului comercial, respondentii au propus doua mari actiuni, fiecare in parte cu o componenta legislativa: dezincriminarea/absenta pedepselor pentru prostituate (21% - indeosebi persoanele minore, cele peste 30 de ani, din Bucuresti, Constanta si Iasi) si apoi legalizarea prostitutiei (17%). Iasiul chiar obtine un procent semnificativ mai mare in favoarea dezincriminării.

Intrebarile inchise legate de amenzi si dezincriminare contribuie la clarificarea si cresterea convergentei opiniilor de mai inainte: astfel, marea majoritate (72%) se pronunta contra sanctiunilor exclusiv prin amenzi, dar sunt ferm pro dezincriminare numai in ce priveste prostituatele (71%) si clientii (60%). Atitudinea este mai curand favorabila si fata de absenta sanctiunilor pentru patronii de bordeluri: 48% de acord, 29% impotriva, insa defavorabila eliminarii pedepselor pentru proxeneti: 36% pro, 46% contra.

Violenta asupra lucratorilor sexuali (fie ea sexuala, fizica, economica sau sociala) nu este conjuncturala, ci sistemica. Practicile abuzive si discriminatorii nu sunt simple accidente, ci generalizate, raspandite la nivel national. Situatia dezavantajata in care se afla lucratorii sexuali isi are radacinile in lacunele legislative (legile vagi, insuficient detaliate). Fara a fi reglementata sau macar dezincriminata (caci in niciun caz nu se poate vorbi de eradicarea fenomenului), prostitutia in Romania a fost absorbita de o „gaura neagra”, in afara oricarui control, unde nu se aplica proceduri legale (cu exceptia amenzilor, extrem de numeroase).

Conform recomandarilor internationale si a angajamentelor asumate de Romania, protejarea sanatatii publice inseamna informare, acces la servicii de sanatate si materiale de protectie, asigurarea respectarii drepturilor omului si nu abuzuri, amenzi imposibil de platit si confiscarea prezervativelor.

VI. RECOMANDARI

Recomandari de ordin metodologic: continuarea studiului privind practicile discriminatorii si abuzive la adresa lucratorilor sexuali printr-un nou val de intrebari similare, pentru a putea surprinde trendul/dinamica/evolutia situatiei. Eventual, chestionarul ar putea include in plus cateva intrebari despre violenta psihologica (caci in cercetarea de fata au fost abordate preferential violenta sexuala, cea fizica, cea economica si cea sociala). Violenta psihologica (frecventa in acest mediu) ar putea pune in lumina atitudini/acte de umilire/jignire, amenintare, hartuire, santaj, culpabilizare, violarea intimitatii, stereotipuri (etnice) etc., exercitate de diverse categorii (clienti, parteneri/familie, proxeneti, inclusiv reprezentantii fortelor de ordine).

Recomandari legislative:

- Dezincriminarea practicarii sexului comercial, asa cum isi doresc, cu certitudine, lucratorii sexuali si cum este prevazut in noul Cod Penal, insotita de modificarea reglementarilor referitoare la ordinea publica (astfel, ar fi eliminate interactiunile cu reprezentantii fortelor de ordine, confiscarile de prezervative, amenzile, conducerile la sectie, spagile si, totodata, abuzurile de la sectie sau din alta parte, iar prostitutia ar fi scoasa din zona neagra a vidului legislativ).
- Modificarea legii conducerii administrative la sectie in sensul propus de APADOR-CH, astfel incat lucratorii sexuali sa nu mai fie condusi la sectie decat daca nu pot fi identificati/legitimati la fata locului, iar in cazul conducerii la sectie, sa nu poata fi retinuti pentru identificare mai mult de patru ore. Legea actualizata va reduce abuzurile fortelor de ordine si va facilita monitorizarea acestora.

Recomandari de ordin practic, punctuale, rezultate din studiu:

- Crearea unui program de suport pentru facilitarea accesului lucratorilor sexuali la serviciile medicale si chiar sociale (o tema sensibila, precizata spontan, in cateva randuri, de respondenti): de exemplu, un program de consultatii/analize medicale gratuite la medicul generalist/ginecolog pentru prostituate, eventual si consultatii/analize medicale pentru copiii acestora. Cele mai afectate sunt persoanele mai „in varsta” (peste 30 de ani), cu partener si cu copii.
- Demersuri pentru constientizarea importantei testarii HIV in randul lucratorilor sexuali din Arad si pentru organizarea unor testari HIV gratuite in acest judet: majoritatea lucratorilor sexuali din Arad (53% Arad vs. 31% total) nu si-au facut testul HIV din proprie initiativa si, totodata, in Arad se inregistreaza cele mai putine testari gratuite (71% Arad vs. 90% total).
- Monitorizare mai intensa a lucratorilor sexuali din Bucuresti si Constanta in ce priveste confiscarea prezervativelor, caci majoritatea respondentilor din aceste judete se plang de confiscarea prezervativelor, in special de catre reprezentantii fortelor de ordine (64% Bucuresti, 54% Constanta vs. 32% total).
- Oferire de suport si consultanta pentru redactarea plangerilor la politie, inclusiv impotriva reprezentantilor fortelor de ordine, pentru ca s-au inregistrat cateva cazuri in care respondentii au invocat lipsa cunostintelor pentru a formula o plangere (fie nu stiau sa scrie, fie nu cunosteau cum sa o redacteze).